

☐ Актуальны каментар.

Што трэба ведаць пра халеру?

2

☐ Сто артыкулаў з гісторыі Беларусі.

Спрадвечныя вандроўнікі.

2-3

☐ Замалёўкі з прыроды.

Адпачынак у верасні.

3

☐ Гарчычнік.

"Пегас у супрацьгазе" і іншыя...

4

БЕЛАРУСКАЯ
МАЛАДЗЁЖНАЯ
ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

20 кастрычніка 1994 г.

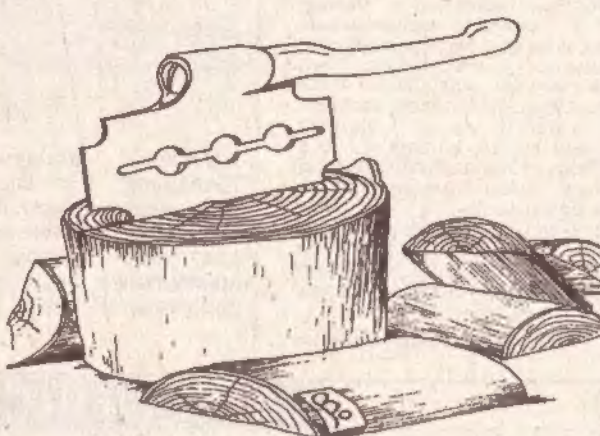
Чацвер

№ 112(13829)

Кошт у розніцу 25 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малое Віктар ДУБОВИК

Кур'ер "ЧЗ"

ПРА ІНДЭКС СПАЖЫВЕЦКІХ ЦЭН

Дзяржаўны камітэт па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў верасні ў параўнанні са жніўнем 1994 года Індэкс спажывецкіх цэн склаў 125,5 прэцэнта, у адносінах да моманту пачатку інфляцыі — 192,5 прэцэнта. У параўнанні са снежнем 1993 года цэны на спажывецкія тавары і паслугі ўзраслі ў 8,0 раз. У сувязі з апублікаваннем Індэкса спажывецкіх цэн за верасень 1994 года Міністэрства працы Рэспублікі Беларусь паведамляе, што грашовыя даходы насельніцтва за верасень, якія атрымліваюцца з бюджэтных крыніц (сацыяльныя пенсіі, дапамогі, стыпендыі, заработная плата і грашовое забеспячэнне) Індэксуюцца на Індэкс спажывецкіх цэн, вылічаны нарастаючым падрухкам да ліпеня бягучага года — 192,5 прэцэнта (1,534 x 1,255 x 100), з прымяненнем пераменнай шкалы нарматываў Індэксацыі на кожны працэнт росту Індэкса спажывецкіх цэн для розных частак даходу:

у межах 20 000 рублёў — 1 прэцэнт;
ад 20 001 да 40 000 рублёў — 0,5 прэцэнта.
Частка даходу, якая перавышае 40 000 рублёў, не Індэксуецца.

Выплаты па кампенсацыі ўрон, нанесенага калектывам або іншым пашкоджаннем здароўя, звязаным з выкананнем працоўных абавязкаў, Індэксуюцца асобна ад Індэкса даходу, незалежна ад таго, прадугледжана або не прадугледжана такое палажэнне ў калектывным дагаворы (пагадненні).

Грашовая кампенсацыя ў сувязі з узважэннем свабодных цэн на хлеб, малако і малочныя прадукты, дапамогі харчаванню, устаноўлена пастаянай Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 10 жніўня 1994 года № 3 "Аб мерах па аканіцы фінансавай падтрымкі асобным катэгорыям грамадзян", Індэксуюцца не падлягае.

Насельніцтва, якое атрымлівае даходы з Індэкса крыніц, кампенсацыя страці ад Індэкса ажиццуюцца на падставах, прадугледжаных калектывным дагаворам (пагадненнем).

ВУЧЭННІ

НА ІГНАЛІНСКАЙ АЭС

Як паведамілі ў штабе грамадзянскай абароны Беларусі, 20—21 кастрычніка ў Пойскаў Рэспублікі будзе праведзена вучэнне арганізацыі кіравання і камісія па экстрэмальных сітуацыях.

Нашы суседзі плануюць адпрацаваць тэму "арганізацыю аховы жытла і лакалізацыю вынікаў у выпадку аварыі на Ігналінскай атамнай электрастанцы".

А ДЗЕ ТВАЕ КАРАНІ?

Вяртанне да свайго карані стала сваясаблівай прыкметай і асаблівасцю нашага часу. Днямі ў нашай рэспубліцы афіцыйна зарэгістравана Беларусь генеалагічнае таварыства.

Яно фактычна з'яўляецца першым грамадскім фармаваннем, якое ўзялася дапамагчы тым, хто адчувае неабходнасць даведацца пра выток свайго роду.

БЕЛІНФАРМ.

ГАНДЛЮЕМ... КАМЕНЕМ

Калі трох дзесяцігоддзяў выдзецца здабыча граніту на радовішчы ля вёскі Глушэвічы. Яно — адзінае ў рэспубліцы, дзе крышталічны фундамент выходзіць на паверхню і мае досыць

ХТО СКАЗАЎ, ШТО Ё НАС ДЭФІЦЫТ ЭНЕРГАНОСЫТАЎ?

У адваротным момант было пераканана ўчора, наведваючы сталічны мікрарайон "Паддубавы Захад", а дакладней, праспект Лёнінава, дзе яшчэ ў 10 гады раённы гарадзкі "ніжні" вуліцае асяляліся.

Дарэчы, такія выпадкі, калі мясцовыя службы дарэмна асвятляюць вуліцы ледзя і не да абеду, тут нярэдка. Ці не знаёда дарогае задавальненне ў наш час, тым больш, што адначасова мясцовыя жыхары частаком вымушаны сядзець без электрычнасці ў кватэрах з-за шматлікіх пашкоджанняў электрычнай сеткі?

Павел МЯГКОЎ.

УНІВЕРСІТЭТ РЫХТУЕЦЦА ДА... АВАРЫІ

У Польшкім дзяржаўным універсітэце адбылася міжнародная навукова-практычная канферэнцыя на тэму "Як засцерагаць ад аварыі на нафтапрамысловых вытворчасці і як змагацца з наступствамі такой аварыі".

Канферэнцыя дала вычарпальныя рэкамендацыі па гэтай тэме. І добра. Кажуць, беражонага Бог беражэ. А хімія, як вядома, у Польшку і Наваполацку даволі капрызная. Дарэчы, наваполацкія вучоныя распрацавалі сістэму ачысткі вады ад прымесей нафтапрадуктаў.

Уладзімір МІХНО.

СМЯРОТНЫЯ ЛІЧБЫ

У Беларусі зарэгістраваны 104 выпадкі ВІЧ-інфекцыі, 7 чалавек у памерла. Больш за ўсё хворых — 74 чалавекі — зарэгістравана ў Мінску.

Узрост носьбітаў інфекцыі ад 20 да 29 гадоў, сярэд заражэння таксама 8 дзяцей ва ўзросце да 1 года. Прычыны заражэння — гомасексуальныя кантакты, сумесны ўвод наркатыкаў, унутрыўтробнай інфекцыі. Нагадаем, што на сённяшні дзень ва ўсім свеце адзінай абароны ад віруса СНІД застаецца прафілактыка.

Ганна МАСЛЯКОВА.

Курсы валют на 19 кастрычніка:

	Далар ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	5705	5950	3749	3950
"Алімп"	5650	5580	3480	3577
"Дукат"	5800	6300	3700	4100

Фота Сяргея МІКАЛАЕВА.

"ПАС" — ПАЛІТЫКА-АНАЛІТЫЧНАЯ СЛУЖБА

Паг восеньскай зоркай

У Авалянай зале беларускі парламент працягвае на гэтым тыдні пленарныя пасяджэнні. Пасля адбыцця прэзідэнцкай праграмы эканамічнага рэзэнссу і згоды з частковай ліквідацыяй савецкай сістэмы ўлады дэпутаты корпусу павольна ўвайшлі ў сваю сапраўды алошную асцяж.

Тыдзень распачаўся навінамі аб выступленні прэзідэнта. Акрамя аналізу сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў ім прагучала прыманае для насельніцтва паведамленне аб павелічэнні ў дзве разы мінімальнай заробтнай платы. Адметна, што падпісані ў панядзелак адпаведнага ўказу прышоўся на зноў-такі апошні тыдзень перад заканчэннем ста дзён пасля Інаўгурацыі. Аляксандр Лукашэнка, як ніхто, разумеў уразлівасць такога кроку, бо самая грунтоўная эканамічная матывацыя неабходнасці хай і часовага падняцця планкі жыццёвага ўзроўню найбольш збыд-нелых слаўб грамадства хутэй за ўсё не вытрымае выпрабавання на трываласці. (Знаваўшы скажы, якія чакваюць у бліжэйшай будучыні, не падпарадкоўваюцца слонным праногзам, — нават зыходзячым з прэзідэнцкіх высноў. Тым не менш, у прамова на сесіі Аляксандр Рыгоравіч паспрабаваў апрадэліць крытыкай справе І злева, хача тым, безумоўна, ніяк не спыняць прыведзеныя аргументы. Паколькі дэтрмінавай змены парламента не прадбачыцца, многія крытычныя стрэлы ляцяць цяпер і палітыцы, і надалей у напрамку прэзідэнцкага (не зусёды занятага) крэсла менавіта ў Авалянай зале. Між тым, парламентарыі пакуль не страчваюць статычнай важкасці і займаюцца даволі рэцыйнай работай, разглядаючы планавыя пытанні. Бадай, толькі праблема развіцця інфармацыйнай прасторы, дакладней, дзеяннасці

міждзяржаўнай тэлеграфічна-паліцыі "Мір" стала "моментам ісціны" і выклікала неадназначную рэакцыю. Пагадненне, прыведзенае дэпутатам, засталася нерэалізаваным ("за" — 157 галасоў). Такі ход дыскусіі пасяраў у прадстаўнікоў СМІ сумніненне ва ўраўнаважанасці інфармацыйнай ізаляцыі рэспублікі. Калі падобныя павесні на парадку прагна-завання, даволі адчувальна ізаляцыя Беларусі з боку той жа Расіі не з'яўляецца сакрэта. Значная частка расійскіх друка-ваных выданняў стала недаступнай у нас, пад час прамога ас-таніскага эфіру беларускі прэзідэнт адзначыў, што і ён атрымлівае маскоўскую прэскалі (атрымлівае) са спазненнем на дні. Увогуле, расійская тэма, які і праблематыка Садружнасці, калі не прываблівае на рынку навін у пачатку тыдня, дык займала адзін з першых радкоў у блоках інфармацыі. Яна, дарэчы, выд-зе і на першым месце, бо ў пятніцу чакаецца сустрэча ў Маскве лідэраў былых рэспублік Саюза. Мабіць шчы і таму прыбыццё ў Мінск парламентарыяў дэлегатцыі рэспублікі мела сімвалічны характар. Але пра гэта крыху ніжэй, спачатку скажам, што рас-публікацыі парламентары ў паня-дзелак ратыфікаваў пагадненні аб гандлёвых адносінах з Уз-бекістанам і Малдовай, аб пера-свагавых мерах па абароне ах-вэр узброеных канфіктаў, дзяржаўнай, сацыяльнай дапа-мозе членам сям'яў ваеннаслуж-жых, якія загінулі ў Афганістане і іншых дзяржавах, дзе

явіліся баявыя дзеянні, разгле-дзеў шэраг іншых дакументаў. Аўтарам можна назваць пар-ламенцкім "міжнародным днём". Перад нашымі парламен-тарыямі выступіў кіраўнік дэле-гатыі Савета Федэрацыі Расіі, старшыня Камітэта па бюджэту, фінансаванню, валютнаму і кра-дзітнаму рэгуляванню, грашовай эмсіі, падатковай палітыцы і мытнаму рэгуляванню верхняй палаты Федэральнага Сходу Мікалай Ганчар. Ён, у прыват-насці, сказаў пра бясспрэчнае: "Працэс эканамічнай Інтэграцыі ў дзяржавах Садружнасці Ідзе неадвальна і прычыны мы бачым у адсутнасці механізмаў І сувязі з гэтым зварывае да парламентарыяў Украіны, Казах-стана і Беларусі з прапановамі па яго прапрацоўцы". Расія звязвае надзею на эканамічную Інтэграцыю са стварэннем закана-наў, якія карэспандуюцца І "адольны І кожнай з дзяржаў стварыць адекватнае прававое поле". У Вярхоўным Савета, по-тым на прэс-канферэнцыі М.Ган-чар падкрэсліваў: "Эканамічная Інтэграцыя І І ў якой меры не пагражае суверэнітэту дзяржаў І ў той жа час суверэнітэт не павінен з'яўляцца перашкодай да ўзаемадзейнасці". Яшчэ цыта-ваў: "Інтэграцыя ў рамках СНД — жыццёвы Інтэрэс Расіі, прычым мы прываем толькі схему Індустрыяльнай эканомікі, але не сыравіннай". Цікава, што ў той самы дзень Аляксандр Лука-шэнка, выступаючы перад вез-ранымі ваіны ў спецыялізаваным Іспіталі, у сваю чаргу выказаўся за Інтэграцыю "знізу". Усе сё-няшнія размовы пра аднаўленне СССР, новай федэрацыі, канфе-дэрацыі, значнае І ён, застануць-ца толькі размовамі, трыба наоў будаваць агульную жыццёвую

прасторы знізу, ад эканомікі, а потым заканамерна паўстане пытанне І перад палітыкамі: у якіх формах аб'ядноўвацца. За-варашчы "міжнародную" тэму, скажам пра візіт у Мінск дэле-гатыі польскага сейма на чале са старшынёй польска-беларускага парламенцкага калектыву Таде-ушам Сявэцкім. Не прадставіў у Вярхоўным Савета Менашэ Ірыб.

Між тым мяючай адбывае су-стрэчы кіраўнікоў дзяржаў СНД І Маскве прысвечаную неамаую част-ку часу свайго брыфіngu на-чальнік Упраўлення грамадска-палітычнай Інфармацыі адміністрацыі прэзідэнта Аляк-сандра Аляхута. На парадку дня маскоўскага саміта І І пытан-няў. У тым ліку аб стварэнні міждзяржаўнага эканамічнага камітэта, эканамічнага саюза СНД, плацэжнага саюза, плану-ецца да разгляду І прапанова прэзідэнта Казахстана Н.Назар-баева па фарміраванню Еўразійскага Саюза. Наколькі яна жыццяздольная ў сёняшніх а-варунках? Цяжка сказаць, пач-каем да пачатку. А.Аляхута так-сама праінфармаваў: Аляксандр Лукашэнка прэпанаваў парла-менту разгледзець 25 пытанняў з мэтай прыняцця заканадаўчых актў, накіраваных на рэ-алізацыю вядомай праграмы. У прыватнасці, унесці змяненні І дапаўненні ў Закон аб дзяр-жаўным бюджэце на бягучы год, аб банкаўскай дзейнасці, часо-вым парадку валютнага рэгуля-вання І г.д. Як бачым, парламен-тары І чаквае напружаныя рабочы графік І надалей. А пакуль іны працуюць згодна з рэгламентам.

У аўтарак быў разгледжаны праект закона "Аб пазітэ на карыснае мадаль". Гэты закан-напраект абараняе аўтарскія

права І перспектыве разлічаны на захаванне Інтэлектуальнай уласнасці. Праблема уласнасці матэрыяльнай стала галоўнай пры разглядзе І другім чытанні праекта Закона "Аб бухгал-тарскім ўліку І справядчаснасці ў Рэспубліцы Беларусь", які прад-ставіў старшыня пастаяннай камісіі Леанід Козік. Не пашен-цавала І іншым дакументу — за-канпраект "Аб статусе Герояў Са-вецкага Саюза, Герояў Сацы-ялістычнай Працы, асоб, узнага-роджаных ордэнамі Славы трох ступеняў". Ён адпавядае на дапрацоўку І камісію па справах ветэранаў І Інавалідаў. З разгляду ў аўтарак было знята пытанне аб дапаўненні ў часовай парадка-валютнага рэгулявання І правяд-зання валютных аперацый, што можа трапіць І на разгляд Інавалі-даў Інавалідаў. У выніку нестачы-най фігурай у парламенце быў га-лоўны банкір Станіслаў Багдан-кевіч, бо вырашаліся вельмі важ-ныя пытанні: аб плацежных сродках Рэспублікі Беларусь І аб межах крэдытнай эмсіі. У выніку дыскусіі цалкам прынята паста-нова "Аб плацежных сродках Рэспублікі Беларусь". Наця-нальнаму банку створаны права-вы калідор для прыняцця мер па стабілізацыі беларускага рубля, парламенцкае рашэнне можна разгледзець І як першы крок да ўвядзення нацыянальнай валю-ты. На дзённым пасяджанні пра-цягвалася абмеркаванне пытан-ня аб крэдытнай эмсіі.

Якаў ЯСЭПІН.

"Суперчэннэл"

ІРАК ПРЫЗНАЎ КУВЕЙТ

На пасяджэнні Генеральнай Асамблеі ААН у Нью-Йорку Ірак выступіў з заявай аб прызнанні суверэнітэту Іраку Кувейта.

У Багдадзе ў гэты час адбылося пасяджэнне парламента, дзе таксама разглядалася пытанне аб прызнанні суверэнітэту Кувейта.

ПАЙШЛІ НА КАМПРАМІС

Мірнае пагадненне заключана паміж Ізраілем І Іарданіяй.

Кіраўнікі дзяж дзяржаў, нарэшце, прыйшлі да кам-прамісу па пытаннях водных граніц. Афіцыйнае пагадненне паміж дзяржавамі будзе падпісана на наступным тыдні.

"Еўраньюс"

АТАМ ПАД КАНТРОЛЕМ

ЗША І Паўночная Карэя нарэшце дасягнулі пага-днення па пытанню атамнага кантролю.

Прадстаўнік ЗША паведаміў, што міжнародная ар-ганізацыя па даследаванню атамнай энергіі мае цяпер магчымасць прымяняць усе санкцыі, якія дазваляюць кан-тролю за выкарыстаннем атам Паўночнай Карэяй.

ДЫВЕРСІЯ Ў ТЭЛЬ-АВІВЕ

Самы меней 10 чалавек было забіта ў выніку выбу-ху ў Тэль-Авіве.

Тэарэтыкі кінулі выбуховае ўстройство пад аўтобус. У выніку былі забітыя прахожыя, пашкоджаны пабудовы.

Прэм'ер-міністр Рабін абвясціў, што ў выніку дзеянняў па-лестіскай тэарэтычнай арганізацыі, якая выступае супраць мірнага пагаднення, надыма падпісана паміж Ізраілем І Іарданіяй.

"Уорлднэт"

НЯГЛЕДЗЯЧЫ НА ХАЛЕРУ

У Стамбуле на сустрэчу паехалі вядучыя палітыкі Турцыі І прэзідэнты з лішч рэспублік былога Савецкага Саюза, якія гранічаць з Турцыяй.

Мэта сустрэчы — падпісанне стамбульскай дэкларацыі аб супрацоўніцтве, наладжванні паміж гэтымі дзяржавамі палітычных, эканамічных І культурных сувязяў.

ПАСЛЯ 6 ТЫДНЯЎ БЕЗУЛАДДЗЯ

новым прэм'ер-міністрам Балгарыі стала 41-гадовая Рэната Інкава.

Гэта першая жанчына — кіраўнік дзяржавы ў гісторыі Балгарыі.

"TV-5"

"REEBOK" — АКТЫВІСТАМ РУХУ ЗА ПРАВА ЧАЛАВЕКА

Чатыром актывістам Інтэрнацыянальнага руху за права чалавека з Галіі, Бразіліі, Ліберы І Непала кампанія "Reebok" прысудзіла ўзнагароды за поспехі ў барабе супраць ушчышчэння свабоды І грамадзянскіх правоў.

Р. Агост з Галіі, А. Алякс з Бразіліі, Д. Шодарэ з Непала І С. Вудз з Ліберы атрымаюць свае ўзнагароды ў лістапад 7 снежня.

(Працяг на 3-й стар.)

Дзяржаўная выпуску перадачыч Ларыса ДУДАРУК, Людміла КАХАВЕЦ, рэдактар Наталія ВАЛАКІДА.

Сяргей ПАЎЛОЎСКИ

ЭЛЕГІЯ

Я сяду на спячын, калі гронкі рабін
набрыняюць крывёю на восенёўскай стні.
Ад мяне застаюцца бясхмарны ўспамін,
і душа свой прытулак пакіне.

Я сяду на спячын, калі крык жураўля
мяне ўслед за сабою пакіла.
Без мяне будзе плыць у бязмежжы Зямля
ў гарэні пакутлівым энчак.

Я сяду на спячын, калі дрэвы ў журбе,
абуююць павуцінкі пашчоты.
Можа, недзе далёка стане сумна табе
і шкада пажалейнай лісты.

XXX

Я рады —
холадна зямлю сквала зноў
перад адлетам у небліскі свет.
Простор сціплым вясеннім палю
з нямой палітэй глянэ мне ўслед.

А потым падкрадаецца шчыраць цэмы
і дрогкіх энчак беспрыбаву сон.
і застане з лёгкасцю паверыць
у адзіноцкі, быццам у прайскі.

Я асуджу сябе на адзіноцкі,
далёкім шляхам агульства сляды.
Халодны вецер згоніць пазнаць
з самотных дрэў і згіне ў нікуды...

Калі хмар навалінічных сую
над змарнелым гасцінцам закружыць,
грудані на таполях затужаць,
аб мінулым расстанні з табою.

Скрып сухі цшыно ашукае, —
чорных птушак та плач ці то смех.
Чорным птушкам смяцэць не грэх
з майго смутку, што шляхам блукае.

Валожинскі раён.

Алесь АЛЬФЯРОВІЧ

ТРЫ БЯРОЗЫ ХАТЫНІ

Зноў прыйшоў я да вас, тры бярозы Хатыні.
Век у смутку стаяць вам пры вечным агні.

КРЫНІЦЫ

Тры бярозы... А ў думках майх —
Гэта боль іх насцерпны працу мае дні.

Давялося ваіне і ў майго пабыць хаце,
Бяля кровавы спраўляючы на бяроўскіх двары.
І бароза адна — то ўдава мая маці,
Давя бярозы яшчэ — удавы даве сястры.

...Маці! Восі і цябе не хапае адзінай.
За табой недзе й наша чарга на той свет.
Ды паквай я жыць, боль і смутак Хатыні,
Як уласны свой боль, дам сынам у запавет.

Хай жыўці і з зямлёй, і з людзьмі
Хай ззяюлі ім лінаць бяскожна гады.
Каб з сваім дзяцім не з нікчымнай нагоды
Прыяжджалі да гэтых бяроз трох заўжды.

УСПАМІН

Жыве ў паміж краў —
З пазалотай, пунёвай,
Перакошаным ганак,
Развешанымі словамі.

Адпачыў бы яшчэ —
Слёзам змахвае маці, —

Горад твой не ўцяча,
Ну куды тах спашае?

...Кліча ў дом ганак новы.
Ды ўздыхаеце вы непотай:
Дзе ж той ранак пунёвай,
Старой маці пашчоты?

Мо, таму, не Іначай,
Бяля сціскае мне грудзі,
Той пары той юначай
Больш ніколі не будзе...

г.Мінск.

Міхась ШАВАНДА

ГРАЦЫЯ

Абразок

Назіраць за паводзінамі птушак у звычайным
іх жыцці — справа цікавая і захапляльная. Вось
некалькі прыкладаў.

Наш дом стаіць на ўскрайку горада, недалёка
ад узлеску. З намі па суседству пад шатамі дрэў
жывуць многія птушкі. Толькі вясна пачала
лілічкі-сіткі, як мы іх называлі ў маленстве,
знайшлі сабе прытулак з намі ў адным доме.

Недалёка ад Архангельска размясціўся
музей рускага драўлянага дойлідства. Цар-
квы, хаты, сярны, лазні і іншыя гаспадар-
чыя пабудовы ўзноўлены ў сваім першапач-
атковым выглядзе. Можна толькі
дзіўляцца майстэрству народных умель-
цаў, якія сплялі сапраўдныя карункі з
дрэва. І любаваліся ім. Недалёка сюды, у
Малыя Карэлы, прыязджаюць цікавыя
людзі амаль з усяго свету.

НА ЗДЫМКАХ: фрагменты старажытных
пабудов, сабраных у Малыя Карэлах з
Поўначы еўрапейскай часткі Расіі, турысты
з Беларусі.

Фота М.ШЛОМЫ.

ДЭМАНСТРАЦЫЯ
МОДЫ
НА "УРА"

На сваёй чарговай дэман-
страцыі мадэляў, якая пра-
ходзіла ў Парыжы, Карл Ла-
герфельд абвясціў мінулагаднюю
калекцыю скураных сукенкаў і
аблягальных касцюмаў, да-
поўніўшы іх рознымі аксесу-
арамі.

У аго шоу прынялі ўдзел вядо-
мыя мадэльнічкі, якія дэман-
стравалі прыгожыя і
элегантныя жаночыя касцю-
мы, шаўковыя вясельныя сук-
енкі, жакеты з крэпу. Дэман-
страцыя прайшла на "Ура".

НЕ
ПРАДБАЧЫЛІ
НЕПРАДБАЧАНАЕ

Аркестр Філарэфіі патра-
буе ад кампаніі Уолта Дзіснея
не менш як 36 млн. долараў
за выкананне класічнай му-
зыкі ў фільме "Фантазія".

Адакват аркестра сцяра-
джае, што дэманстрацыя
відэафільма прынёсць Уолту
Дзіснею прыбытак прыкладна
у 350 млн. долараў. Аркестр
наставае на працэнтах ад гэ-
тай сумы, але пачуе, што не
атрымае ні цента. Кантракт з
ім прадуладжваў кіно, а не
відэапраект, таму што ў 1940
годзе, калі быў выпушчаны гэ-
ты фільм, відэа не было і ў
паміне.

КРЫКЕТНЫ
ЭКСПЕРЫМЕНТ

К'юдж Грант і Род Сцюарт
збіраюцца перавесці спрад-
вечна англійскую гульню кры-
кет у Лос-Анджэлес, дзякуючы
чаму плавучыя саборы грошы
на дэбачыныя мсты ў го-
радзе.

У адкрыццё чэмпіянату па
крыкете, які будзе адбыцца 29
кастрычніка, прымуць удзел і
іншыя зоркі.

"КРУТЫ"
ІМІДЖ
УСТАРАЭУ?

Рок-група "Queensrÿche" нарэшце
вышла з іміджу "крутых
хлопчыкаў" на больш нату-
ральны.

Новы стыль адзення музы-
канты прадэманстравалі з па-
ры дэманстрацыі, калі
фарміраваліся іх музычныя гу-
сты. Паводле слоў музыкан-
таў, гэтым самым яны хацелі
адказаць на сцене тую атмас-
феру, якая акружала іх у
дзяцінстве.

НА АЎКЦЫЕНЕ
— "БІТЛЗ"

Першы запіс "Бітлз" на ра-
дзіо паступіў на аўкцыён у
наступным месяцы.

Гэта і ёсць той самы хіт
"Love Me Do" (1962 г.), які
выклікаў бітманію і захаваў
аўтограф Пола Маккартні на
вокалах. Папулярны сінгл
уваходзіць у калекцыю, якая
складаецца з больш чым 1 ты-
сячы рэдкіх запісаў музычных
груп.

МАДОННА
ПАЦЯГНУЛА
НА РАМАНСЫ

У канцы гэтага месяца вы-
ходзіць новы альбом Мадонны
"Пасцельныя гісторыі"
("Bedtime Stories").

Як заўважылі спецыялісты,
Мадонна, калі пераключае на
альбом, аддаецца ад эроты-
кі ў сваёй творчасці і робіць
акцэнт на лірычна-романтыч-
най музыцы.

СЮРПРЫЗ
ТОМА ПЭЦІ

Фанавы відэа амерыкан-
скага рок-выканаўцы чкае
прыемны сюрпрыз.

На 250 дысках новага аль-
бома спевак "Wildflowers"
("Дзікія кветкі") будуць ста-
ць яго аўтаграфы. Абдыткі
ужо адпраўлены на мануфак-
турны завод у Олпант (штат
Пенсільванія), а адтуль дыскі
з адлюстраванымі аўтаграфамі
паступяць у продаж. Чакаецца, што новы аль-
бом музыканта можна будзе
набыць у амерыканскіх ма-
гасцінах пачынаючы з лістапада.

РАСКЛОУ
У
"РОКСЕТ"

Паводле шведскага друку,
група "Роксет" пасля завя-
шчэння сусветнага туру раз-
дзяліцца.

Спявачка Мары Фрыдрыкс-
сен збіраецца пакінуць групу
у пачатку наступнага года, а
аўтар песняў і гітарыст Пер-
дэкс разумеў безнадзейна-
сць далейшага раз'яду з груп-
ай. Камерсійная дырэкцыя
"Роксет" у Стокгольме ад-
мовілася даваць інфармацыю
аб мяркуючай "грашчынне" у
групе.

Агначынак у верасні

Па пачатку ў басноўскай хаце
такая цішыня, што а з непры-
вычкі зашкаіла і адкрываюць
ушы — нічога не знамянае. Праз
літвікі франкі сьвечкі месціць,
і эрдуку за акном раздаецца глухі
ледзь чутны гук — падоўжэ
літвічкі.

Я па звычайна раздумваю перад
сном і са здыўленнем заўважаю,
што на зутра ў мяне — ніякіх
спраў. Не траба пешшу праз вак-
зал несціся на планёрку (усё
роўна хутчэй, чым на "малі" пат-
наццатым), тэлефанавачы ўсім
знаёмым у пошуках інфармацыі,
абавячы ў перапынках дзесяткі
бліжэйшых гаспадароў, а вечарам,
прыцінуўшыся дамоў, па-
чынае другую змену на кухні.

Я — дома. Тут усё амаль так, як
было дзесяць, пяцьдзесят, сто
гадоў назад. Тая ж вуліца, па
якой хадзіла на рынак мая пра-
бабка, беласенная шпілі касцёла,
дзе брала шлюбную браню, тая ж
вежа на астраўку ў адной з рэч-
ворных сяжалек, дзе ў 1917 з
сяброўкай дзіцячых фантазіяў
жыла казачная каралева Эва.
Праўда, рынку даўно ўжо ня-
ма — адносіць разам з "польскімі
часамі", а на базарнай плошчы вы-
раслі дрэвы, пасаджаныя намі на
піянерскім суботніку, і помнік
Чапаеву, адразу аблюбованы
птушкамі. Калісьці касцёл, за
мільён па старых цэнках, "перабу-
давалі" ў клуб, і бэбка доўга па-
чала мяне перад кожнай су-
ботай: не танцуй у божым до-
ме — ногі адсохнуць. Але праз
некалькі гадоў пачаліся выбары ў
Вярхоўны Савет, і адзіны палітык
абласнага маштабу, набіраючы
галасы, вярнуў касцёл пера-
прыямнам. Неўзабаве ў вёсцы
з'явіўся ксёндз і зававаў усе-
агульнае прызнанне гарачымі ка-
занямі аб шкодзе п'янства, лю-
боўі да гульні ў футбол і
замышляў адназначна сваёму
вяселю. Нават "басноўскі"
не адмаўляў свайго аўту,
калі ён хадзіў па хатах
збіраючы ахвяраванні. А "Ча-
паеў" так і застаўся на плошчы,
указваючы перстом дарогу да
храма.

"Панскаму кампусу" — пабу-
даванай на востраве вежа — па-

шанцавала менш, чым касцёлу. У
часы росквіту "застой" у сяр-
дзіне сямідзесятых яе адра-
мантавалі і ўпрыгожылі шы-
коўнай мэбляй, абсталяваўшы
скаваным ад вачэй бэнкетным
залам для вялікага начальства. Ад-
нак ці то начальства "пасля бялоу"
рызыкавала было дастаўляць на
бярэгі па вузкім мосціку, ці то
размаха на маленькіх астраўку
не хадзіла, словам, вежа не вы-
трымала канкурэнцыі і ў хуткім
часе ператварылася ў пасродную
вясковую гасцініцу для ша-
башнікаў, а потым і ў агуль-
нае асірацела. Зараз рэдкі цікавы
смяльчак дабіраецца да астраўка
па гнілых палях.

Успамінаючы вёску, я часта бачу
яе вачэй бабці, якая нават
цяпер, у свае 85, гаворыць пра
былое з чулымі ўсмешкамі. У яе
бяскожная калекцыя гісторый, у
якіх жыўці як быццам ўжо зна-
ёмыя мяне людзі. Пра тое, на-
прыклад, як "шляхцін" су-
сёдаў пан да тэго пагардаў
простымі людзьмі, што нават
размаўляў з ім, глядзячы не проста
ў твар, а ў ластэчка. Напера-
дадзі 39-га гады пан раптам
спешна распрадаў зямлю, і дзе-
таксама купіў у яго надзею, па-
таргавашыся праз ластэчку.
Праўда, вырашцець на ім нічога не
паспелі... Або пра тое, як дзед
збіраў грошы на зямлю. Перад
Светамі пачалася страшэнная
інфляцыя золата, і ў хуткім часе
накоплената ледзь хапала на ад-
ну карову. Але дзед спадзяваўся
на лепшае. Але дзед урэшце вы-
браўся на рынак, то ўсіх грошай з
кашалёкам не хадзіла на адзін ад-
раз трынаццаці жонцы на сукенку.

У бабцінай хаце на двай кавы і
зарэз, зарэзае, магіл б ажыць
героі ўсіх яе гісторый. Даматка-
ныя калы, малітвеннік на стал-
па абразамі, за печу — ка-
лаборт і разбярэны тэкістак.
Толькі каху і арыак (світка) —
цяжкія непрамаканыя плашч —
раздзала сынам. "Маладзёўшым
былі — нос вярнулі, а цяпер ра-
дзя". Дзе яшчэ патэфон —
калісьці адзіны на ўсё вёску —
з'ехаў са мною ў Гродна.

Два гады маўчлівы радзіў —
выгадава, адключылі. І гэты ге-

маўчлівы вярнуўся з сялянскага по-
быту і як ідзе лод на паншчыну і
з паншчыны, як косяць мужыкі,
крадзячы маладымі гроху, дзе-
няці людзей на пахеры.

Навучанне мядзведзяў пра-
цавалае шчыра гадоў, як у зы-
чывых акадэміях. Радзіліны (за-
сваваліні) мядзведжэй ву-
чальні шанавалі гэтак жа, як
мастацтва, тым больш, што славу-
тацы іх яны поўнацю прысвой-
валі сабе, бо, ачэрма мастацкіх
забав і ўцех, яны прыносілі кня-
зям яшчэ і вялікія барышты. Тут
варта дадаць, што князі любілі на
пацеху гасціям княжэцкія па-
мідзведжы да свайго суседа або
на гарадскіх кірмаш. Няка адзіны
Радзіліны адзілі ўсю Еўропу.
Ён працяў у не генеральны сям
у Варшаве на мядзведжэй і
зробіў прыпынак у ратушы. Такі
падняўся эрвал, што свет не ба-
чыць: людзі, коні, перакульныя
экзіпшы. А шапоны магат ад
захаплення рагатаў: "Апачаю
страцілі".

Пасля заканчэння акадэміі ця-
ганы разам са сваімі гадзаванымі
накіроўваліся на заробкі ў Рэч
Паспалітую, Расію, Аўстра-Венг-
рыю, Нямеччыну, Францыю...
Каб забавляць людзей сваім ма-
стацтвам і збіраць грошы, атры-
манна ад спектакляў, на
утрымманне сабе і жывёлы, а такса-
ма для выплаты ў Смаргонскую
казну.

Вось так слава пра "Смаргон-
скую акадэмію" разнасялася па
ўсім свеце. Трэба яшчэ адна-
чыць, што вучоба ў "мядзведжэй
акадэміі" праводзілася па наву-
чым з мядзведжэймі цяганы абы-
ходзіліся вельмі гуманна: да
ластавада вярталі іх на зямковыя
кватэры ў Смаргоні, назапашвалі
галіні дрэваў, салому, у якіх
можна было зрабіць барлогі.
Спячачы працягвалі да 15 люта-
га. А потым, з сярэдзіны лютага і
да сакавіка, артысты замочвалі

свае веды і ўжо з новымі дэбю-
тантамі падарожнічалі па краінах
свету. Вось такі цудоўны след у
гісторыі Беларусі пакінулі пасля
себе цяганы са сваімі "тап-
тыгінкамі".

І шчас, да Смаргоні і яе ака-
дэміі маюць дачыненні і аба-
ранкі. У доўгую дарогу для цяга-
ноў і мішак былі патрэбны хлеб-
ныя "кансервы". Пекучы з гэтай
мясцовасці прыдумалі іх у вы-
глядзе абаранкаў. Людзі бачылі,
які цяганы і вучні ласаваліся ім,
і таксама пераналі іх выбраў. У
хуткім часе з'явіліся абаранкаў
прывоўскай белы Польшчы да Ук-
раіны — так пра гэта распаўва-
да ў кнігах, выддзёных у Мас-
кве.

Як бачыць, вартасцей у цяганоў
болей, чым мы ведаем. Яны нават
высодзілі з некаторых мясцін па-
чку.

На Беларусі ім было дазволена
выбіраць свайго караля. Першым
з іх быў Якуб Знамяроўскі, які
радыў і судзіў шматлікія плямё-
ны цяганоў на Беларусі, Літве,
Украіне і Польшчы. Такі прывілей
выдаў яму сам кароль Рэчы Пас-
палітай Станіслаў Аўгуст.

В.Хілімоніч у сваёй кнізе
"Мірскія мілы" (Мір — мястэчка ў
Карэліцкім раёне Гродзенскай
обласці. — М.М.) адзначае:
"Аселямі ў Міры лічыліся і ця-
ганы. Гэта была іх "сталіца" — на
усё Вялікае княства Літоўскае.
Цяганы каралі вялі тур раскош-
нае жыццё, наладжвалі пышныя
балы для сваіх "апекуню"
насявіжскіх магнатаў, у асобых
якіх старажытныя племя часам
знаходзілі абаронку, бо нібыта
прызнавалі адну і тую ж, ка-
талічскую веру. Дарчы, апошні
цяганы кароль, нейкі
Марцінкевіч (дзед Дуіна-
Марцінкевіч. — М.М.) памёр
у 1790 годзе. Пасля яго смерці
мірскія цяганы пачалі раз'яз-
джацца з гэтых мясцін, у большай

Цяганы... з Беларусі.

"Беларуская мінуўчына"

Сярод "адраджэнскай", так бы мовіць, перы-
дыкі сваё месца займае і гісторыка-
публіцыстычны ліставанніс "Беларуская
мінуўчына". Толькі што пачаўся свет чарговы,
трэці за сёлетні год, нумар гэтага адметнага
выдання (пачуе, што часопіс выходзіць штокар-
тэўна).

Якія ж адкрыцці чакаюць вас, калі раптам
узіркае жаданне ператварніць старонкі "Беларус-
кай мінуўчыны"? У сваю даўніну ўводзіць арты-
кул Уладзіміра Канановіча "Калежыя Радзіліны". А
змяшчаны матэрыял пад традыцыйнай рубрыкай
"Радзіводы". Цікавыя звесткі пра Гіюноўскую вайну
падзяліў у артыкуле Ігара Пушкіна. "Праз агонь
і палю і тло". А рубрыка "Мартыралог" прад-
стаўляе чытачу адзін з афіцыйных дакументаў царска-
га ўрада, што расказвае пра ахвяры паўстання
1830—1831 гадоў.

Прыцягвае "Беларуская мінуўчына"
публікацыю "Гісторыя Беларусі: год за годам"
(аўтар — Уладзімір Арлоў). У трэцім нумары —
артыкулы "Восемна 1514. Бтва пад Оршаў" і "16
жніўня 1517. Францішак Скарына выддае ў Празе

Лілія НАВІЦКАЯ.

КНИГАРНЯ

"Беларуская мінуўчына"

Сярод "адраджэнскай", так бы мовіць, перы-
дыкі сваё месца займае і гісторыка-
публіцыстычны ліставанніс "Беларуская
мінуўчына". Толькі што пачаўся свет чарговы,
трэці за сёлетні год, нумар гэтага адметнага
выдання (пачуе, што часопіс выходзіць штокар-
тэўна).

Якія ж адкрыцці чакаюць вас, калі раптам
узіркае жаданне ператварніць старонкі "Беларус-
кай мінуўчыны"? У сваю даўніну ўводзіць арты-
кул Уладзіміра Канановіча "Калежыя Радзіліны". А
змяшчаны матэрыял пад традыцыйнай рубрыкай
"Радзіводы". Цікавыя звесткі пра Гіюноўскую вайну
падзяліў у артыкуле Ігара Пушкіна. "Праз агонь
і палю і тло". А рубрыка "Мартыралог" прад-
стаўляе чытачу адзін з афіцыйных дакументаў царска-
га ўрада, што расказвае пра ахвяры паўстання
1830—1831 гадоў.

Прыцягвае "Беларуская мінуўчына"
публікацыю "Гісторыя Беларусі: год за годам"
(аўтар — Уладзімір Арлоў). У трэцім нумары —
артыкулы "Восемна 1514. Бтва пад Оршаў" і "16
жніўня 1517. Францішак Скарына выддае ў Празе

"Псалтыр", першую друкаваную Беларускую
кнігу".

Тэма Беларускай мінуўчыны ў рубрыцы "Дру-
жэцтва ўпернішчы". Кандыдат гістарычных навук
Мікалай Бандарэнка прадстаўляе шырокаму чыта-
чу "Рэзальцыю па дакладу аб Беларускай 2-й
Беларускай дывізіі".

Падарожжа ў Беларускі дзяржаўны архіў кі-
на-фотадэкадэнтаў, які месціцца ў Дзяржын-
скай, можна ачытаваць, пазнаёміўшыся з рэпа-
ртажам Міколы Дзюбановскага і Уладзіміра
Аніскавіча "У доме неакрытых тэмніц". Ёсць у
чытання шмат звестак і архіваўнае падарожжа,
варта толькі прачытаць артыкул Алега Трусова і
Ірыны Гаўцкай "Менскіх гандляваў рады".

Як і напярэдні, трэці нумар "Беларускай
мінуўчыны" багата ілюстрацыям. Пад рубрыкай
"Гарды і вёскі" паддадзены цікавыя, пазнавальныя
артыкулы Алеся Сініча "Жыровічы" і Сяргея да яго,
выкананыя вядомым майстрам Алесандрам Ла-
баёвым.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

КУР'ЕР "ЧЗ"

БЕЛАРУСКИ
АЎТОБУС? УЖО
РЭАЛЬНАСЦІ!

Тры буйныя беларускія прад-
прыемствы пачалі асвойваць
вытворчасць аўтобусаў, якіх
сёння ў распусціцы востра не
хапае для абнаўлення
аўтапаркаў.

Прычым, машыны гэтыя
разлічаны як на гарадскія пера-
возы пасажыраў, так і
міжгароднікі. Як вядома, на
МАЗе, які працуе сумесна з ня-
мецкім "Навпаланам", мяркуец-
ца выпусціць у год каля 500 су-
часных аўтобусаў. Нядаўна з
канвеера акцыянернага тавар-
ыства "Амкадор", якое закля-
чыла дагавор аб дзелавым су-
працоўніцтве з вядомым аў-
тарам венгерскай "Карусавы",
сышлі першыя машыны гэтай
серыі. Зварот "Амкадора" што-
год будучы выязджае каля 300
звычайных фарбей "Карусавы",
якія і ў чым не ўстаюць сваім
замечным "сабратам". За вы-
пуск "ЛІАЗ-5258" узяўся
літвіскі завод "Неман". Мадэль,
якую збіраюцца на гэтым прад-
прыемстве, зусім новая і
разлічана на гарадскія пера-
возы. Праўда, усе дэталі аў-
тобусаў выпускаюцца ў Літве,
аўтобусы будзе завозіць па-
куль што з Расіі, што нявыгодна
распусціцы. Таму за ма-
дарнізацыю "ЛІАЗ" узяліся
канструктары МАЗа "Амкадо-
ра". Плянуюцца распрацаваць
дакументацыю на уніфікаваныя
вузлы і апараты на ў

ГАРЧЫЧНІК

Міхась СКОБЛА

Зварот да сінода

Мяне распяць няльга на крыжы,
Я — чалавек, а не якіс Ісус там.

К.ЖУК.

Да д'ябла ганары, тыражы,
Хараі, амфібрахіі і строфі!
Жадаю быць распятым на крыжы,
Цягнуць "Зямную ношу" да "Галгофы"!

Шаноўны крытык, ты мацяй на вус —
Я кінуць вершы цэбра да вершаю.
Без галуб будзеш ты, я, як Ісус,
На тайную ячэрку запрацаю.

Запас бяды не чыніць — я кажу,
Еш і піеш і п'еш — я дазваляю.
Пакутнік ад пазілі К.ЖУК.
Апошні раз, каб ведалі, гуляе!

З зямной ідолу ў іроху я плыву
У свет інакшы, райскі, каларовы.
Чапляюце мне вянкі на галаву,
Навошта з цярняў? Можна і лаўровы!

Хутчэй у рай, ва ўлонне хараства.
Здыму я там амброзію старую.
Я ў верхах насміхаюся з Хрыста.
Анафему давайце, як Талстоў!

Вясковая ідылія

Пародыя

Вербы дояць аселіцу.

Ю.ГОЛУБ.

Я сяджу ля дрыготкіна,
Я навокал гляджу.
Аўтарчкі дрыготкаю
Па паперы верду.

Думкі ірохы-сваюца
(іх пачуюць ваікі),
Вербы дояць аселіцу
Ля Зялёнай-ракі!

А рулівыя яблыні
Заняваюць гусей,
Вішня з таварам прываблівым
Дровы ў хату нясе.

А на сціскай вуліцы
Клім да плот густой
Лісвай кроная туліца,
А яна: "Сухастой!

Не чапіся, бы з галаду,
Не вазьму з табой шлюб!
Лепш пабду ў за Голуба —
Юрка Голуб мне любі!

Пегас у супрацьгазе

Англіскаю ручкай пішу

Пра зялёнскіх лісіц ахлюву.

Ю.ГОЛУБ.

Адзёўшы іспанскі берэт,
Насунуўшы польскай сподні,
Англіскаю ручкай пішу
Пра рускі напой адмысловы.

Намяці дасць уніта,
А жонцы — французскія боты...
Куды ж цябе ўзносціць, Пегас?
Цяпер жа ўсе — патрыёты.

Кірую прэз Нёман уброд,
Праз плот, што навак гарэзілі, —
І песьню пра родны "Азот"
Складзеш за якіх паўгадзіны.

Нацягнем табе супрацьгаз,
Дурэй, што размер выпадковы...
Ды ўвайсе на дыбкі Пегас,
І — бліснулі толькі падковы!

САЛЬТАЎ

Казачная жанчына

— Доктар, дапамажыце! Кожную
ноч сніцца адна і тая жанчына. Траці
месяці. Бацьчы яе больш не магу,
— У вас з ёю што-небудзь было?

— У сней?

— Нямае.

— Нямае нічога. Слова гонару! Яна і
ў сней блізка не падлучыла.
— Тады навошта прыходзіць?

— А хто я ведае. "Не чапай мяне, —
крычыць. — Пайду да Васілівава! А я
ей што кажу? "Пайшла ты, — кажу, —
Чаго прыходзіла?". Вось так яе, па-
мужчынску.

— Гэта неваж?

— У сней.

— А яна што?

— Яна? Пачынае: "Ды ты паглядзі на
сябе, морда! Такая жанчына табе можа
толькі прысціць!"

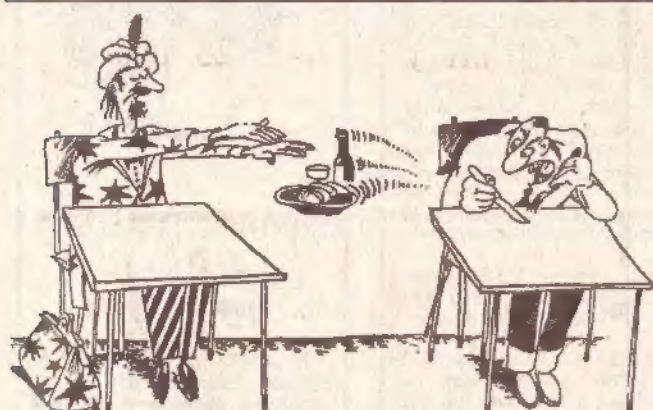
— І вы ўсю ноч цярпіце? Ды я б та-
кую...
— Вы ж іх не ведаеце, доктар. Жан-
чына. Адрэзай у сней. Паўнулася,
пайшла. Дзяўчына як грукне! Шкло
выскокае. Суседзі ў сцяну дубасяць:
"Перастаньце хуліганіць!"

— Гэта ўсё ў сней?
— Не, гэта ўжо навае. Яна ж так
грукае дзяўчына, што я сам працянаю-
ся.

— Божа! Вазьміце снатворнага,
выкіньце яе з галавы, спіце спакойна.

— Стрэнна, доктар. Без яе застану-
ся зусім адзін.

Пераклад А.АЛЕКСЕЙЧЫК.

Алесь АЛЕКСЕЙЧЫК

Пасля аперацыі

— Доктар, ужо ўсё? Я
доўга спаў? А што мне
адразаць?

— Не хвалюйцеся, усё ў
парадку. Аперацыя прайшла
наспях, выразаў вам апен-
дыцыт.

— Заўтра зможаце
ўставаць, а праз тыдзень будзе
цалкам здарова.

— А палюсць крышчу мож-
на будзе? Скажыце, а зашчыні
добра? Што не раздзялае?

— Ну, вядома, добра,
рабіў аперацыю вопытны
хірург.

— А якімі ниткамі? Я ў
мінутыя месяцы здаваў ча-
равікі ў рамонт, дык што
раздзяляе роўна праз два
дні. Гавораць, нікі гілыя.

— Не турбуюцца, нашы
нікі вытрымаюць усё.

— А скажыце, доктар, там,
дзе мне выразаў апендыцыт,

хірург нічога не пакінуў? Я
чуў, што бываюць такія вы-
падкі, калі ўрачы на разгуб-
ленасці зашываюць у аперы-
руемым месцы розныя меды-
цынскія інструменты.

— Нават,
расказвалі, адзін хірург забыў
там будзільнік, хворы
вылісаўся з балючым, і ўсё ў
яго ў парадку, у сней, нічога
не баліць. Адно непрыемна —
будзільнік звоніць два разы ў
суткі ў назорным часе.

— Упыхаеце, сідзіць сабе дзе-не-
будзе на нарадзе, а тут
будзільнік звоніць.

— У гэты час у палату
ўваходзіць хірург.

— Даруйце, нічога не бачыў
майго капелюша? Куды я яго
падаў, розуму не дабярэ.

У трамваі

— Ваш білет?
— Што, мой білет?

— Я кажу, у вас ёсць
пражыны білет?

— Што вы? Я сёння ўжо
дзевяты раз еду, і калі ўвесь
час браць білет — ніякіх
грошай не хопіць. Я касцюм
сабе шукаў, па ўсёх ма-
газінах маляўся, але ўсё ж
знайшоў, касцюмчык што
трэба.

— Пачкайце, пры чым тут
касцюм? Калі няма білета,
прыдзецца заплаціць штраф.

— Цікава! Я не бяру
білета, таму гэта занедага
дарагім задавальненнем,
дык ён прапаноўвае мне
заплаціць штраф, які яму
даражэйшы за білет.

Значыць, вы ад-
маўляецеся плаціць?

— Я ж вам кажу, калі б
адзін раз — ніякай размовы,
а то я сёння рэйсаў дзевяць
зрабіў.

— Вось за дзевяць рэйсаў
і плаціце.

— Так! Вы, напэўна,
ездзіце шмат, а колькі
білетаў бераце?

— Я наогул не бяру.
Кантраляры плаціць права
білетнага адрэза.

— А чаму гэта білетнага?
Я працу на мабільнай фаб-
рыцы, што ж мне мабільна
білетнага дастаеца? Як бы
не такі! Я б таксама не
адмовіўся білетнага цілы
рабочы дзень катацца на
трамваі.

Катацца? Гэта
каўдзьяна работа! Я маю
вам тут жа ўстаўці сваё
месца, калі вы лямчы, што
гэта таксама задавальненне!

— І давайце, я не супраціў!
— Калі ласка! Вось вам
паязыка... Вось пасведчан-
не... Вось квітанцыя, бярыце
ўсё... барыце, паліцэйшы, што
вы заспяваеце, калі хоць
адзін маршует праверальнік!

Добра, паліцэйшы, а
пакуль, калі ласка, прашу
прадэманстраваць білет.
Так, так, я да вас звяртаюся!
І не рабіце выгляд, што я
зараз страціце прытомнасць!

— Гэта дзень за днём, Нічога
уласнага, ні цыгарэт, ні алко-
гольных напіткаў! Выйсці няма
куды.

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Рабінзоны космасу

Якое самаадчуванне ў касма-
наўта, які ідзе на тое, каб павіць
рэкорд знаходжання ў адкры-
тым космасе? Горш за ўсё ў са-
мым пачатку эксперыментаў.

Узнікне смята, у выніку космі-
страважы калішня, і гэты прэ-
зэс уадаеца блізкавае толькі
праз тры месяцы. Амаль кожны
касманат у першыя два тыдні
пераносіць прастудныя захворва-
ні — вынік парушэння
імуннай сістэмы.

Але цяжэй за ўсё космас улі-
вае на псіхіку. Фактарам
стрэсавай сітуацыі нумар адзін
касманат у называюць "пастаян-
нае адчуванне залежнасці ад
сістэмы жыццезабеспячэння".

Што калі адмовіць тэхніка, і яны
раптовна абяздзяняюць, ці
застаюцца ад уладу? Калі ж ад-
будаецца аварыя, і стана-
цыя — ператвараецца ў кавалкі
крывага цеста...

Страх пачынаюць адольваць
прыблізна пасля трох месяцаў
пелёты, прыглыбляючы гэты
нормальна чалавечы пачуццё. У
мозгу спантанны ўзнікаюць
карціны непэзбавнай катастро-
фы.

Не кожны можа справіцца з
кашмарам. Уладзіміра Ва-
сільчына, да прыкладу, былі выму-
шаны зніць з борта станцыі "Са-
лют" у 1985 годзе. Прычына —
пастаянныя дэпрэсіі і страх
смерці.

Такія выпадкі пры Савецкай не
апаляшваліся. Бадаўчымі, жні-
царэдаснымі галасамі чыро-
вына звабліві "пятая акіяна"
рапартавалі, што ў іх усё ідзе
добра. Псіхіятры з Зорніга га-

радка звабляюць, што знаход-
жанне ў космасе выклікае бя-
спэконную колькасць стрэсаў.

Для барабчы з дрэнным не-
стрыем касманатам расійскай
арбітальнай станцыі "Мір",
прызначаны для доўгіх палё-
таў, рэкамэндуецца трымаць ся-
бе ў рабочай форме. Для кожна-
га абавязкова свой строгі рас-
парадак, кола абавязкаў.

Заўважым, што камандзіру не-
абходна пастаянна праверваць і
ператраваць, работу сістэмы
кравянага, інжынер адказвае за
стан бартовай тэхнікі, а ўрач,
калі ён жадае працягнуць стра-
вевыя сітуацыі на себе, выступае ў
ролі прыбяральшчыка.

І так дзень за днём, Нічога
уласнага, ні цыгарэт, ні алко-
гольных напіткаў! Выйсці няма
куды.

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Але ці можа гэта хоць неяк
змяніць манатоннасць?

Адзіна асалода — з вышні
400 кіламетраў назіраць, як праз
кожныя паўтары гадзіны
ўсходзіць сонца. Гэта відэа-
часам прыводзіць чалавека ў
збынтэжанае. "Нямае пару-
шэння ў канструкцыі ачапайнага
свагепараду" — забавілае на-
мёскі касманат у Філадэ, які па-
бываў на борце станцыі. Каб не
ка дапамагчы справіцца з пера-
рузкамі на псіхіку. Масква за-
дзейнічала сродкі, рэкамэнда-
ваныя псіхологі ў якасці пана-
цыі. Праз кожныя паўтары
гадзіны "адзіночцы форту" для
непасрэднага кантакту зям-
ля-космас. Сувязісты забя-
спечваюць таксама пераго-
вары з роднымі і сябрамі.

Знавальнікі: ЦК СМБ,
калектыў радыёў газет "Чырвоная змена".
Выдавецтва газетна-выдавецкае закрытае
аграгорнае таварства "Малашчы".
220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага
Чырвонага Сцяга, Набралі ўдзячэння ў
заборна-выдавецкім бора "43".
Чырвоная выдавецтва "Беларускі Дом друку".
220013, г. Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў касты адна-
сна з выбар і дакладнасць прыкладзеных фактаў.
Рэдакцыя можа ўважваць за ўласнае ўсе
звесткі, якія не падлягаюць публікацыі ў
афіцыйнай афар.

Час
Міністральства ў друку:
м. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэксы 81238, 36, 112.
Тыраж у кастрычніку 49 365.
Па суботах-50 365.

ГАЛАКТЫКА

КІНААФІША МІНСКА

"ГЛАДЫЯТАР ПА НАЙМУ"

Так называецца каларовая мастацкая кінастужка,
знятая амерыканскай кампаніяй "Вэртэкаль" на бе-
зэ "кінастудыі" "Беларусьфільм". Сцэнарыі
напісаў Аляксандр Зайцаў, рэжысёр-паставішчык
— Дзімітр Зайцаў.

...Ля Мірсі — адрыват у прыватным вышукowym
бюро. Сябры называюць яго "гладыятарам па най-
му", паколькі ён барацца за дэвол рызыкоўнага
справы. Аднойчы да Мірскага прыходзіць маладая
эфектыўная жанчына па імені Ева. Яна заключана
тым, што ён забяспечвае і вельмі рэальныя муж можа
даведзеца ад здрадцы, факт якой адпавядае на
фоталенты... Справа ўскладняецца тым, што Ева,
да таго ж, стала выпадковай сведкай не выпадкова-
га, а падрыхтаванага забойства. Мірска, які адчуў
неабеспечную гульні, барацца за гэту справу з
уласняй яму смеласцю.

Хутка адвакат разумее, што ён сутыкнуўся з
мафіяй, якая пераважае на Захад уласна Гамі. І
да ўсяго гэтага мае адносіны муж Евы, Гурый
Будзімавіч Лукашэў — нядаўні Герой сапраўды,
паўнамоцны розных прамі, цалер персанальны
пенсіянер. Стварэнне гэтых персанальных
паўнамоцных, што быў замешаны ў забойстве, буй-
ных аферах, грабжажы...

Цікава прыводзіць свае ролі ў фільме Аляксандр
Паскоў, Марына Магілёўская, Сяргей Газары, Ва-
дас Багданас, Аляксандр Сайко.

"БУДЗЬ ПРАКЛАТАЯ
ТЫ, КАЛЫМА"

Вытворчасць творчага аб'яднання "Еўразія" і аса-
цыяцыі сумесных кінаініцыятыў.

Думка стварыць гэты фільм нарадзілася ў вярта-
сцэнарыі і рэжысёра-паставішчыка Аркэдажа Кар-
дона некалькі гадоў назад у час аднаго з яго па-
радных карцін "Прыгавораны". Усё, што ён ўве-
чыў там, побач з сучасным Магадаман, не магло
пакінуць яго абываком да лёсу таў, што перажыў

У напярэмку сонца — 13.00 (л),
16.30, 18.10, 21.40.
ПЕРАМОВА: "Салон
Кіш"*** — 14.10, 19.00, 20.50.
Снеданне з відэа на Эльбрус —
12.50, 16.00. Начныя істра-
бы*** — 11.00, 17.20.

"САЛЮТ": У напярэмку со-
нца — 12.00, 15.40, 17.30, 19.20.
"Матілька" ("Гендальні")*** — 14.00, 19.00.
"Коты паліборнік"*** — 11.30, 16.00,
17.30, 21.00. Муз.-пацхальная
праг. — 21.30.

"АУРА": "Лепшы з леп-
шых" (д) — 14.30. "Гардэмарыны-
3" — 13.00, 15.00. "Салон Кіш"***
— 17.00, 19.00, 21.00. "Эйр Аме-
рыка" — 12.40, 20.30. "Снеданне
з відэа на Эльбрус" — 16.30,
18.30.

"БЯРЭСЦЕ": "Жаночая тай-
на"*** — 12.00